

RemissyttrandeDatum
2017-11-09Vårt Dnr
2017/766
Ert Dnr
Ju2017/05090Justitiedepartementet
Grundlagsenheten
Sara Ahmed
103 33 Stockholm**Remissyttrande avseende SOU 2017:52 – Så stärker vi
den personliga integriteten *Slutbetänkande av
integritetskommittén***

Konsumentverket vill inledningsvis framhålla att myndigheten ser positivt på de förslag som lämnas för att förstärka skyddet för den personliga integriteten. Integritetsfrågorna faller dock utanför Konsumentverkets uppdrag och kompetensområde och verket begränsar därför sitt yttrande till att avse de delar av betänkandet¹ som berör konsumentförhållanden resp. Konsumentverkets verksamhet. Ytrandet följer samma disposition som betänkandet.

DEL III, Kommitténs förslag**8 E-förvaltning**

Konsumentverket är positivt till förslaget att det inrättas ett kompetenscenter för anskaffning och användning av externa IT-tjänster.

9 Konsumentområdet**9.2.1 Uppförandekoder**

Som antyds inledningsvis rör de uppförandekoder som ska tas fram i allt väsentligt förhållanden som faller utanför Konsumentverkets uppdrag och kompetensområde. Verket avstyrker förslaget på de skäl som redovisas nedan.

Kommittén anför som skäl för att Konsumentverket bör ges uppdraget att uppmuntra framtagandet av uppförandekoder att det är den branschspecifika

¹ I yttrandet används, förutom "betänkandet", även "utredningen" och "promemorian" i synonym betydelse. Därtill talas om Integritetskommittén resp. "kommittén".

myndigheten som bäst känner till parterna och de vanligast förekommande integritetsrelaterade problemen. Eftersom integritets-/personuppgiftsfrågor faller utanför Konsumentverkets uppdrag har verket dock inte den problemkännedom som antas i betänkandet. De upparbetade branschkontakter som Konsumentverket har rör i stället andra områden och lagstiftningar kopplade till Konsumentverkets tillsynsansvar över marknadsföring och avtalsvillkor.

Ett annat skäl som framförs i utredningen är att Konsumentverket har erfarenhet av branschöverenskommelser. De överenskommelser som verket ingår har dock, till skillnad från vad som skulle gälla för uppförandekoderna, sin grund i ett tillsynsansvar. Det är mycket ovanligt att Konsumentverket uppmanar branscher att ta fram uppförandekoder och det förekommer inte alls på områden där Konsumentverket inte är tillsynsmyndighet. Det uppdrag till Konsumentverket som föreslås i utredningen är därmed inte något som Konsumentverket har erfarenhet av från tidigare.

I betänkandet anger kommittén att det är mycket viktigt med gemensamma normer och synsätt.² En beskrivning av hur sådan enhetlighet ska uppnås saknas i utredningen. Enhetlighet, inte bara på nationell nivå utan även för att uppnå gemensamma normer och ett lika gott integritetsskydd i olika EU-stater, torde dock förutsätta både djup sakkunskap om frågorna, överblick och även kontakter och samarbete med andra länder. Utifrån detta är det rimligt att anta att det är den berörda sakmyndigheten, det vill säga Datainspektionen, som har bäst förutsättningar att uppnå den enhetlighet som erfordras.

Som en brist tas i betänkandet upp att det är först när Datainspektionen har bedömt en ny företeelse som leverantörer och användare får någon ledning om hur de allmänt hållna lagreglerna ska tillämpas. Det föreslagna förfarings sättet med Konsumentverket som initiativtagare till uppförandekoderna och Datainspektionen som godkännare av dem är, enligt Konsumentverkets bedömning, ägnat att både komplicera framtagandet och ytterligare fördröja marknads anpassning till reglerna i den nya förordningen. Konsumentverket befarar således att den föreslagna ordningen med flera myndigheter inblandade, och med olika uppförandekoder för olika branscher och kanaler, skulle medföra att det tar mycket lång tid att skapa en tillräcklig klar och enhetlig praxis.

Konsumentverket anser att de redovisade förhållandena talar starkt för att Datainspektionen bör ges ansvaret för att med sin expertkunskap stödja framtagandet av uppförandekoderna. En sådan ordning skulle sannolikt både leda till högre kvalitet och enhetlighet hos koderna och förenkla och effektivisera arbetet med att godkänna dem. Vidare skulle det ge Datainspektionen värdefulla insikter och kunskaper om de berörda

² Den grundläggande frågan om vad avses med en "bransch" utreds inte närmare i betänkandet, inte heller hur avgränsningar ska göras och luckor hanteras. Som branscher räknas upp så olikartade områden som sociala medier (dvs. kanaler) resp. sakernas internet med särskilt avseende på bilbranschen, vilken dock inte nämns som bransch när branschorganisationer exemplifieras på s. 155 i betänkandet.

organisationernas förutsättningar och därmed även en bra grund för det framtida proaktiva arbetet.

Konsumentverket summerar avslutningsvis att integritetsfrågorna faller utanför verkets uppdrag och kompetensområde. Utöver det som anförts ovan, framstår det även ur resurssynpunkt som olämpligt att ge verket det uppdrag som föreslås. Uppdraget hör istället, enligt verkets uppfattning, hemma hos ansvarig sakmyndighet, dvs. Datainspektionen. Denna myndighet har både de expertkunskaper som krävs och förutsättningar att föra den internationella dialog som torde erfordras för en lämplig harmonisering av förordningens tillämpning och det avsedda medborgarskyddet. Konsumentverket är dock positivt inställt till att bistå Datainspektionen i de delar som berör Konsumentverkets tillsynsansvar, främst möjligheten för konsumenten att fatta ett informerat köpbeslut.

9.2.2 Tillsyn

Konsumentverket finner förslaget i denna del svårbedömt eftersom det inte utvecklas på vilken rättslig grund som den föreslagna tillsynen ska kunna ske. Som tidigare har framförts, tillhör inte integritets-/personuppgiftsfrågor Konsumentverkets, utan Datainspektionens, tillsynsansvar. I den mån beröringspunkter kan finnas är dock Konsumentverket positivt inställt till att bistå Datainspektionen i tillsynsarbetet.

10 Försäkringsverksamhet

10.3 Åtgärd – Branschen tar fram uppförandekoder

Konsumentverket avstyrker förslaget även i denna del och hänvisar till det som har anförts ovan under kap. 9.

13 Samhällets skyddsmekanismer

13.2.1 Rätt att driva enskildas skadeståndsärenden

I avsnittet nämns att det redan finns myndigheter med uppgift att företräda enskilda som har lidit skada. Konsumentverket nämns felaktigt som ett exempel. Det korrekta är att Konsumentombudsmannen i en tvist mellan en konsument och en näringsidkare i allmän domstol eller hos Kronofogdemyndigheten får biträda konsumenten om tvisten är av betydelse för rättstillämpningen eller om det annars finns ett allmänt intresse att tvisten prövas. Konsumentombudsmannen får vidare under vissa förutsättningar företräda konsumentgrupper inom ramen för en offentlig grupptalan.

17 Konsekvenser

Konsekvensbeskrivningarna är kortfattade. Avsnitt **17.6** om konsumentområdet är inget undantag. Underlag för hur kommittén kommer fram till resursåtgången redovisas inte.

Enligt Konsumentverkets uppfattning är arbetet med att uppmuntra framtagandet av uppförandekoder för branscher med kommersiella ändamål, oavsett vilken myndighet som ges det, svårt att överblicka. Med tanke på både antal och den mycket stora variation av branscher som finns bör dock även en försiktig bedömning leda till att arbetsinsatsen kan förväntas bli avsevärt större än vad som beskrivs i betänkandet. Slutsatsen understryks i de fall expertis skulle behöva anlitas.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Cecilia Tisell. I den slutliga handläggningen har också verksjuristen Elin Söderlind, juristen Cecilia Norlander och föredragande juristen Joel Westerlund deltagit.

Cecilia Tisell
Beslutande

Joel Westerlund
Föredragande